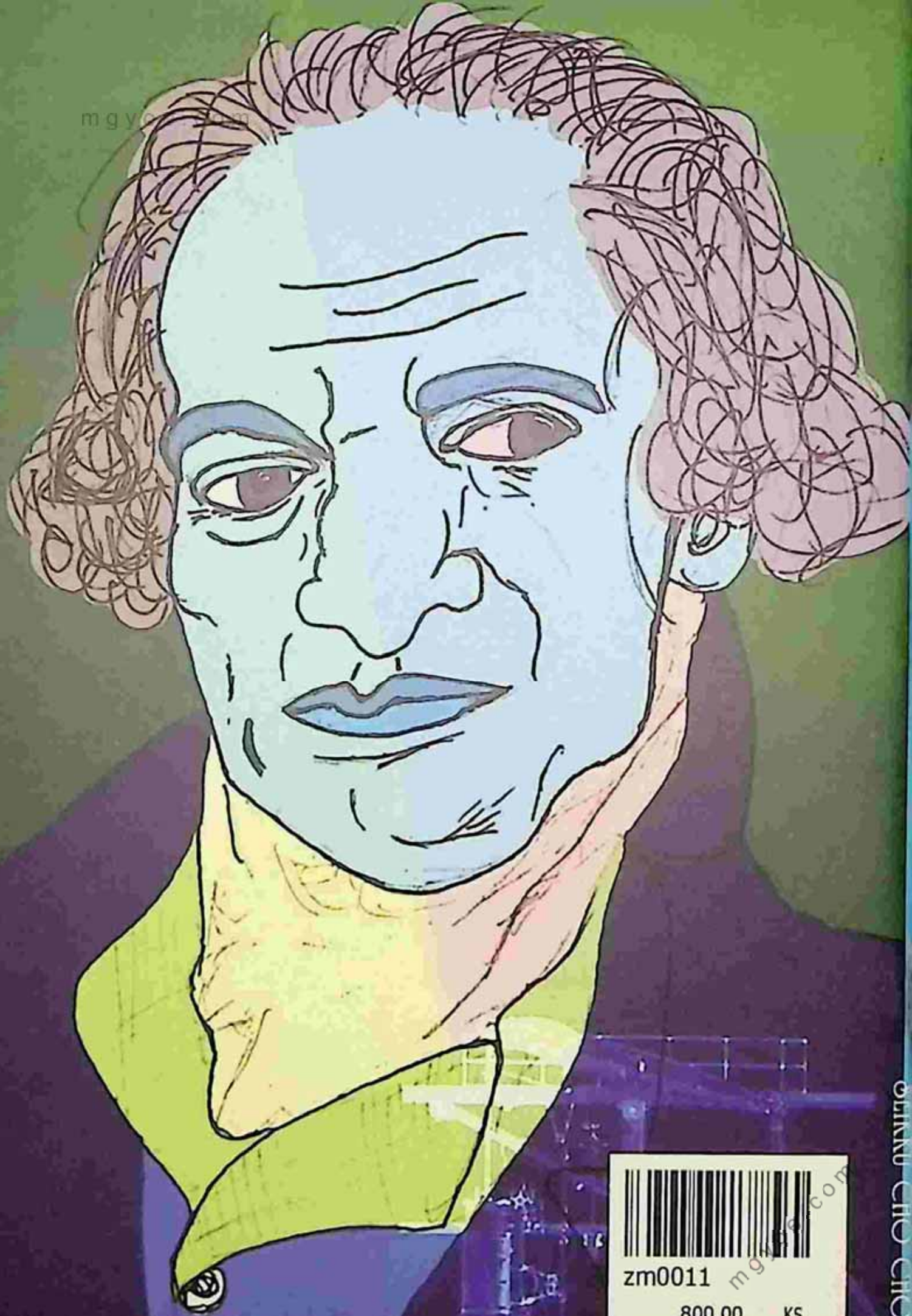

mgv.com

zm0011 mgv.com
800.00 K5

CHINKU CHIO CHIO

လူသမိုင်းမှာအကြီးကျယ်ဆုံးတီထွင်ရေးသမားဂျိမ်းဝပ်၊ ဇင်မျိုး

အပြင်အဆင်- ဗြဲဗြဲသန်း၊ စာမျက်နှာ ၄၅ + မျက်နှာ၊ ၁၂.၀ ဝင်တီ x ၁၈.၅ ဝင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်ဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၇၊ ဇွန်လ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

ရောင်းဈေး ၈၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

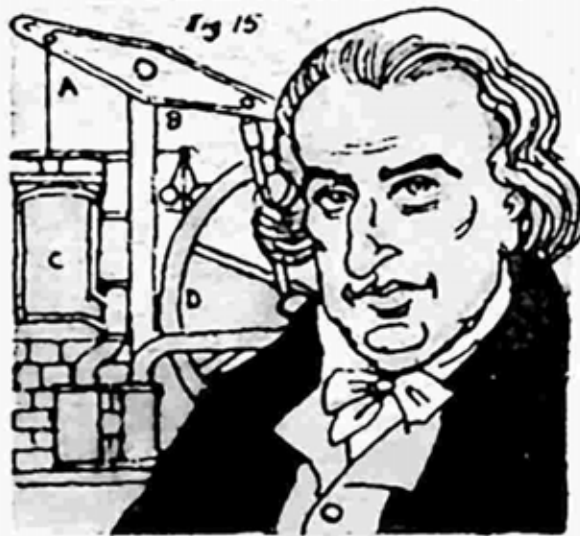
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

လူ့သမိုင်းမှာ
အကြီးကျယ်ဆုံးတီထွင်ရေးသမား
ဂျိမ်းဝပ်
ဇင်မပျိုး

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၇

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

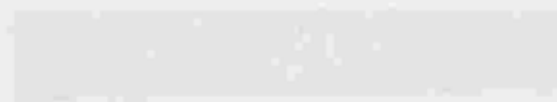
Handwritten text in the upper middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the middle section.

Handwritten text in the middle section.

မာတိကာ

အခန်း ၁

- စက်မှုတော်လှန်ရေး ၂
- သမိုင်းအလှည့်အပြောင်း ၃
- နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှုများ ၅

အခန်း ၂

- တီထွင်သူ ဂျိမ်းဝပ် ၉
- စက္ကော့တလန်သား ဂျိမ်းဝပ် ၁၀
- ၁၈ နှစ်သား ဂျိမ်းဝပ် ၁၂

အခန်း ၃

- နျူကိုမန် အင်ဂျင်နှင့် စတင်ထိတွေ့ခြင်း ၁၇
- ဂျိမ်းဝပ်နှင့် ရေနေ့အိုးပုံပြင် ၁၈
- အစောပိုင်း စမ်းသပ်ချက်များ ၂၁

အခန်း ၄

- ဂျိမ်းဝပ်နှင့် ပထမဦးဆုံးအင်ဂျင်များ ၂၇
- အမွေအနှစ် ၃၀
- နောက်ပိုင်းနှစ်များ ၃၃

- ဂျိမ်းဝပ်၏ အိမ်ထောင်ရေး ၃၄
- ဓာတုဗေဒကို စိတ်ဝင်စားသူ ၃၆

အခန်း ၅

- ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ကောင်းသော ဂျိမ်းဝပ် ၄၀
- ဂျိမ်းဝပ် ကွယ်လွန်ခြင်း ၄၃

အခန်း ၁ စက်မှုတော်လှန်ရေး

တီထွင်ဖန်တီးသူ ဂျိမ်းဝပ်အကြောင်းကို ပြောမည်ဆိုလျှင် စက်မှုတော်လှန်ရေးကို ချန်ထားခဲ့၍ရမည် မဟုတ်ပါ။ စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် ဂျိမ်းဝပ် အရွယ်ရောက်လာချိန်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျိမ်းဝပ်သည် စက်မှုတော်လှန်ရေးကို ကောင်းစွာ သိမိလိုက်သူ ဖြစ်သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးပေါ်ပေါက်လာချိန်တွင် ဂျိမ်းဝပ်သည် အသက် ၂၄ နှစ်မျှသာ ရှိပါသေးသည်။

ခေတ်ကာလအားဖြင့် ၁၇ ရာစုအလယ်လောက်မှ သည် ၁၈ ရာစုလောက်အထိ စက်မှုတော်လှန်ရေးဖြစ်ခဲ့သည်။ တိတိကျကျဆိုရပါမူ စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် ၁၇၆၀ ခုနှစ်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၍ ၁၈၄၀ လောက်အထိ ရောက်သွားခဲ့သည်။ ၁၈၂၀ နှင့် ၁၈၄၀ အကြားတွင်လည်း စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့သေးသည်။

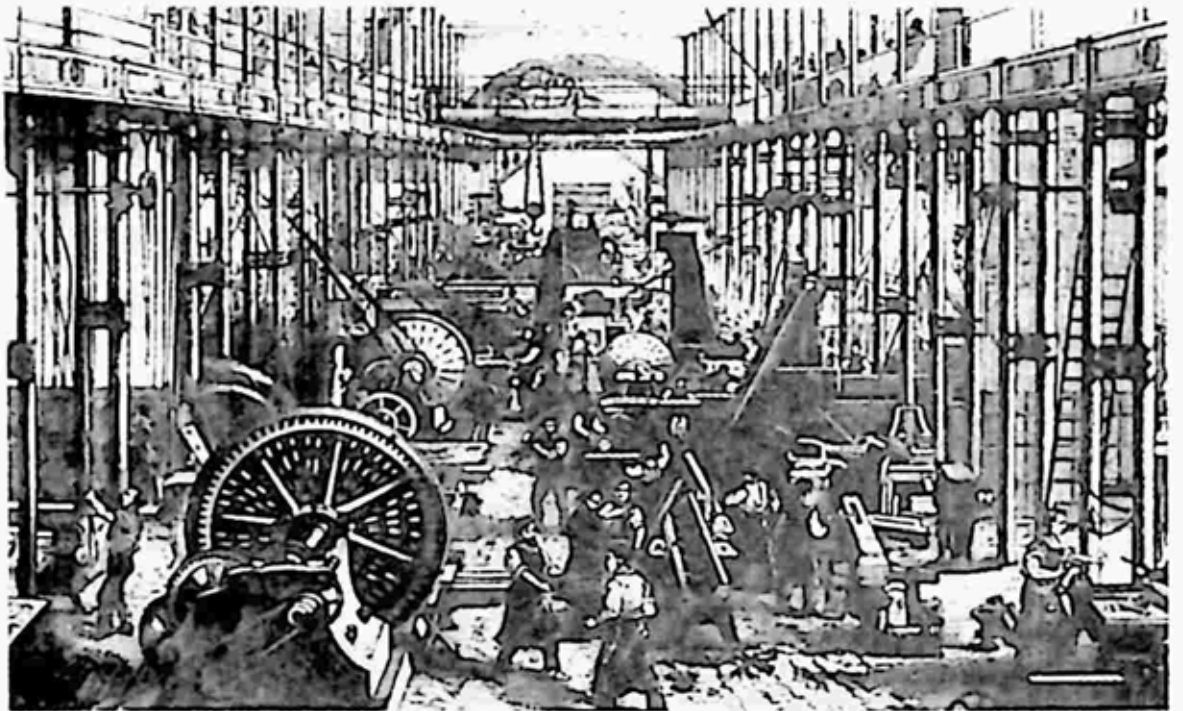
ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရာတွင် လက်မှုအတတ်ပညာကိုအားကိုးသောခေတ်မှသည် စက်ပစ္စည်းများကို ပြောင်းလဲအသုံးပြု၍ ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်လာခြင်းသည် စက်မှုတော်လှန်ရေးပင်ဖြစ်ပါသည်။ လက်မှုမှသည် စက်မှုသို့မဟုတ် စက်ယန္တရားများဖြင့် ကူးပြောင်းလုပ်ကိုင်လာ

ခြင်းကို စက်မှုတော်လှန်ရေးဟု ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ လက်ဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သော စနစ်ဟောင်း၏ နေရာတွင် ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် ထုတ်လုပ်လာခြင်း၊ သံ၊ သံမဏိ ထုတ်လုပ်နည်းများ အဆင့်မြင့်တက်လာခြင်း၊ ရေ၊ ရေခဲခဲ၊ ငွေ့တို့၏ စွမ်းအားများကို ထိရောက်စွာ ရယူအသုံးပြုနိုင်လာခြင်းတို့မှာ စက်မှုနယ်ပယ်ကို ကူးပြောင်းရာတွင် အရေးပါသော အပြောင်းအလဲများဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် စက်ပစ္စည်းများကို အခြေခံ၍ ကုန်ထုတ်လုပ်သော စနစ်သည် ထိုခေတ် ထိုအခါက အလွန် ခေတ်ရှေ့ပြေးခဲ့သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် ဂရိတ်ဗြိတိန်တွင် အစပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်းတွင် စက်ကို အားပြုသော ကုန်ထုတ်လုပ်မှုစနစ်များသည် အနောက်ဥရောပနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ကို ကူးစက်ပျံ့နှံ့သွားသည်။

သမိုင်းအလှည့်အပြောင်း

စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် သမိုင်းတွင် အဓိကကျသော အလှည့်အပြောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ လူတို့၏ နေ့စဉ်နေထိုင်မှုဘဝတွင် စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် အနည်းနည်းဖြင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးနေခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ပျမ်းမျှဝင်ငွေနှင့် လူဦးရေမှာ မကြုံဖူးလောက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဖော်ပြနေခြင်းဖြစ်သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးကြောင့် သာမန်လူထု၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမှာ သမိုင်းတွင် ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအသီးအပွင့်ကို ထိတွေ့ခံစားကြရသည်။ ကျမ်းရိုးဘောဂဗေဒပညာရှင်များပြောသည့် စီးပွားရေးအပြုအမူများနှင့်လည်း လားလားမျှမဆိုင်ပေ။ သီအိုရီအရ ဖြစ်နိုင်ချေ အနေအထားမျိုးဖြင့်တောင် မဆိုင်လှဘဲ သာမန်လူထုမှာ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာခဲ့သည်ဟု နိဒါန်း

၁၇ ရာစုအလယ်တွင် စတင်ခဲ့သည့် စက်မှုတော်လှန်ရေးကာလ

ဆုရရော်ဘတ်လူးကပ်ဂျူနီယာက ပြောပါသည်။

စက်မှုတော်လှန်ရေးပေါ်ပေါက်လာသည့်ကာလကို သတ်မှတ်ရာတွင် သိပ္ပံပညာရှင်များသည် အမြင်ကွဲပြားနေခဲ့ကြသည်။ စက်မှု တော်လှန်ရေးသည် ဗြိတိန်၌ ၁၇၈၀ ပြည့်နှစ်ကာလများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် ၁၈၃၀ သို့မဟုတ် ၁၈၄၀ ပြည့်နှစ်ကာလများတွင် အပြည့်အဝ မရှိတော့ဟု သမိုင်းပညာရှင် အဲရစ်ဟော့ဘွန်းက ဆိုပါသည်။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် ၁၇၆၀ နှင့် ၁၈၃၀ တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု အခြားသမိုင်းပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သူ အက်ရှ်တန်က သုံးသပ်သည်။

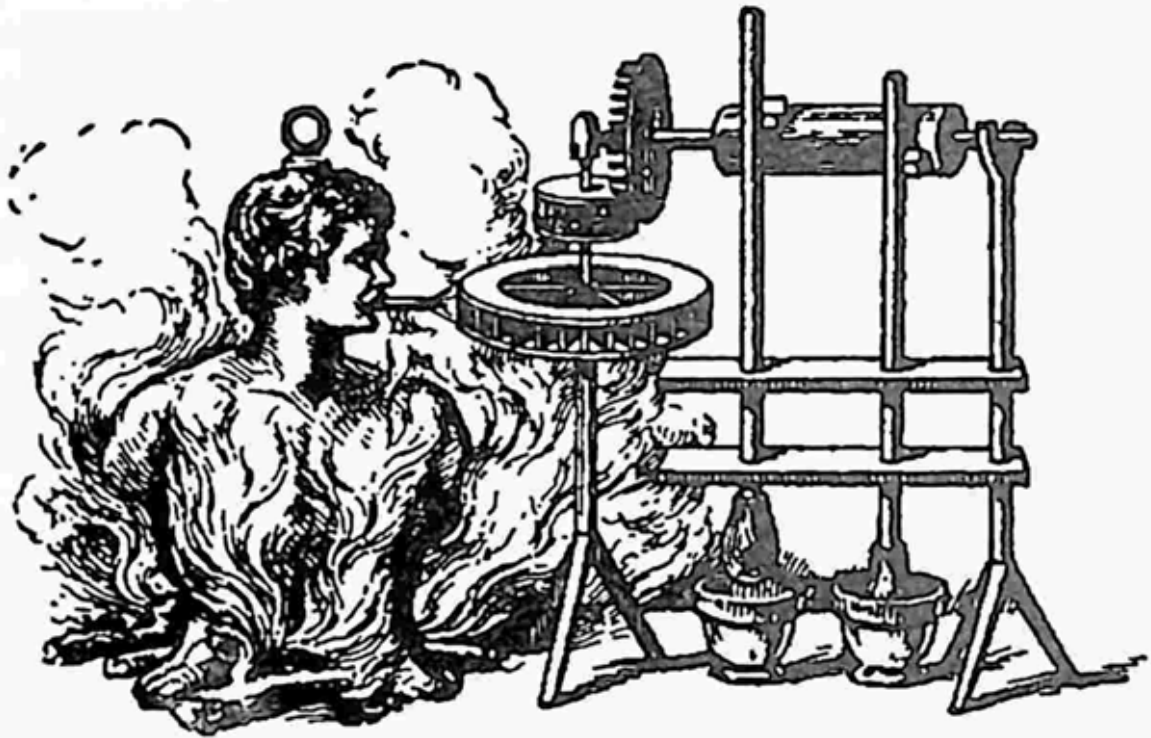
စီးပွားရေးဖြစ်စဉ်၊ လူမှုပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်တို့သည် တဖြည်းဖြည်းဖြစ်လာခြင်းဖြစ်ပေရာ “တော်လှန်ရေး” ဆိုသောစကားမှာ မသုံးသင့်၊ မအပ်စပ်လှသော စကားဖြစ်သည်ဟု ၂၀ ရာစုသမိုင်းပညာရှင်များဖြစ်

သော ဂျန်ကပ်ဟမ်းနှင့် နီကိုလက်ခရပ်စ်တို့က ဆိုသည်။ ဤအသုံးအနှုန်းမှာ သမိုင်းဆရာများ အငြင်းပွားနေရဆဲ အကြောင်းအရာတစ်ခုအဖြစ် ရှိနေဆဲပင်ဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးနှင့် ခေတ်သစ်အရင်းရှင် စီးပွားရေးစနစ်ပေါ်မလာခင်ကတည်းကပင် လူတစ်ဦးကျ ဂျီဒီပီမှာ အတော်အတန် တည်ငြိမ်မှုရှိနေခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် အရင်းရှင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် လူတစ်ဦးကျ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုခေတ်တွင် အစပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေး စတင်ပေါ်ပေါက်ခြင်းသည် လူသားတို့က တိရစ္ဆာန်များကို ယဉ်ပါးအောင် လုပ်ခြင်း၊ အပင်စိုက်ပျိုးခြင်းတို့ ပြုလုပ်တတ်လာခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် အရေးအပါဆုံး အဖြစ်အပျက်ကြီးဖြစ်သည်ဟု ဘောဂဗေဒသမိုင်းဆရာများက တညီတညွတ်တည်းသဘောတူခဲ့ကြသည်။

ပထမစက်မှုတော်လှန်ရေးသည် ၁၈၄၀ နှင့် ၁၈၇၁ တွင် ဒုတိယစက်မှုတော်လှန်ရေးအဖြစ် ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ဒုတိယစက်မှုတော်လှန်ရေးတွင် နည်းပညာနှင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုတို့အား အရှိန်အဟုန် ရလာခဲ့သည်။ ရေငွေ့ငွေ့စွမ်းအားသုံး ရွက်လှေကြီးများ၊ သင်္ဘောများ၊ မီးရထားများ ပေါ်လာကြသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါစက်ပစ္စည်းကိရိယာများကို တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်လာခဲ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ရေငွေ့ငွေ့စွမ်းအားသုံးစက်ရုံများကို အသုံးပြုလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် စက်မှုတော်လှန်ရေးသည် လူ့သမိုင်းတွင် အရေးကြီးသော အပြောင်းအလဲများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တာ ထင်ရှားသည်။

နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှုများ

စက်မှုတော်လှန်ရေးစတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်မှာ အသေးအဖွဲ့ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများကနေ မြစ်ဖျားခံလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်

သည်။ ၁၈ ရာစု၏ ဒုတိယရာစုဝက်တွင် အရေးပါသော နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးမှုများ ရှိလာခဲ့သည်။ ချည်ထည်နည်းပညာ ပေါ်လာသည်။ ရေနွေး ငွေ့စွမ်းအားကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သံမဏိကို စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်တတ် လာခဲ့သည်။ ရေနွေးငွေ့၊ ရေတို့ဖြင့် လည်ပတ်သော ချည်ငင်စက်မှာ အလုပ်သမားတစ်ဦးလုပ်နိုင်သော ပမာဏထက် အဆ ၁၀၀၀ ကျော်ပို ထုတ်ပေးနိုင်လာသည်။

ရေနွေးငွေ့ဖြင့်လည်ပတ်သော အင်ဂျင်များသည် လောင်စာသုံးစွဲ မှာ ပမာဏကို လျော့ကျစေခဲ့သည်။ ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်တို့၏ စွမ်းရည် သည် မြင့်မားလာခဲ့ရာ ၎င်းအင်ဂျင်တို့မှာ လောင်စာငါးပုံတစ်ပုံနှင့် ဆယ်ပုံ တစ်ပုံကြားသာ အသုံးပြုရသည်။ ရပ်နေသော ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်များကို ရွေ့လျားနိုင်သော စွမ်းအင်အဖြစ် အသုံးပြုလာနိုင်ခဲ့၍ ၎င်းတို့သည် စက်မှုလုပ်ငန်းသုံး အင်ဂျင်များအဖြစ် သုံးစွဲရအဆင်ပြေလာသည်။ ဖိအား ပိုမိုမြင့်မားသော အင်ဂျင်များက ပါဝါနှင့် အလေးချိန်အချိုးကို မြင့်မား

စေသောကြောင့် ၎င်းအင်ဂျင်တို့သည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် အသုံးပြုရန် အဆင်ပြေလာသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်ကာလ နောင်ပိုင်းတွင် ရေနွေးငွေ့ပါဝါသည် လျင်မြန်စွာ အသုံးတွင်ကျယ်လာတော့သည်။

စက်မှုတော်လှန်ရေးကာလတွင် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများကို အများအပြားထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းသည် အရေးပါသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖြစ်သည်။ ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ တီထွင်ကြံဆမှုများထဲတွင် ပထမဦးဆုံး တီထွင်နိုင်သောအရာမှာ ဆာလဖျူရစ်အက်စစ်ကို ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကို ၁၇၄၆ တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဂျွန်ရီးဘတ်က တီထွင်ခဲ့တာ ဖြစ်သည်။ ဂျွန်ရီးဘတ်သည် ဂျိမ်းဝပ်၏ ပထမဦးဆုံးလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၁၇၉၁ တွင် နီကိုလတ်စ်လီဘရန်က ဆိုဒီယမ်ကာဘွန်နိတ် ထုတ်လုပ်နည်းကို အောင်မြင်စွာ မိတ်ဆက်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

စက်မှုတော်လှန်ရေးကာလတွင် တီထွင်ကြံဆမှုတို့သည် တစ်ပြိုင်တည်း ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမဟုတ်ဘဲ နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် အပြောင်းအလဲများ တဖြည်းဖြည်းဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စက်မှုတော်လှန်ရေးကာလတွင် စက္ကူထုတ်စက်၊ ဖန်ကို တီထွင်ခြင်း၊ လမ်းတံတားများ ဖောက်လုပ်ခြင်း၊ မီးရထားလမ်းများ ပေါ်လာခြင်း၊ တူးမြောင်းများ ပေါ်လာခြင်းစသော ဖြစ်ထွန်းမှုများသည် ထိုခေတ် ထိုအခါက အလွန်ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲကြီးများ ဖြစ်သည်။ စက်ကိရိယာ ပစ္စည်းအများစုကို တီထွင်ခဲ့ကြသူအများစုမှာ အင်္ဂလိပ်များ ဖြစ်နေတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလန်သည် အခြားသော ဥရောပနိုင်ငံများထက် စက်မှုလုပ်ငန်းနယ်ဘက်ကို အစောဆုံးကူးပြောင်းခဲ့သော နိုင်ငံဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးခေတ်ဦးတွင် ဂျိမ်းဝပ်သည် တီထွင်ကြံဆသူအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

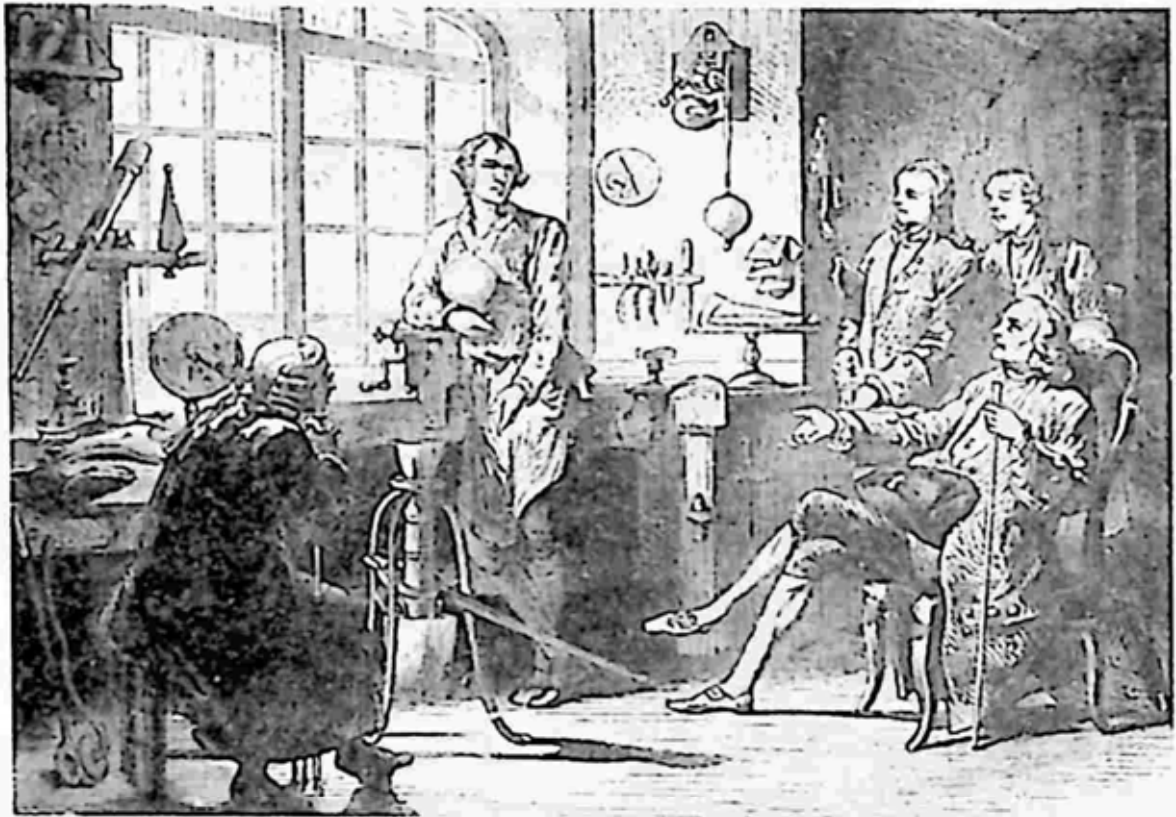

အန်း ၂ တီထွင်သူ ဂျိမ်းဝပ်

စက်မှုတော်လှန်ရေးနောက်ခံ အခင်းအကျင်းဖြင့် ပေါ်ထွက်လာသော တီထွင်သူတစ်ဦးမှာ ဂျိမ်းဝပ်ဖြစ်သည်။ ဂျိမ်းဝပ်သည် စကော့လူမျိုးတီထွင်ဖန်တီးသူဖြစ်သည်။ သူသည် စက်မှုအင်ဂျင်နီယာတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ နျူကိုမန် ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်ကို ပိုမိုကောင်းမွန် အောင်လုပ်ပေးခဲ့သူဖြစ်၍ ဂျိမ်းဝပ်၏တီထွင်မှုမှာ သူမွေးရပ်ဂရိတ် ဗြိတိန်တွင်သာမက ကျန်သောကမ္ဘာကြီးတွင် စက်မှုတော်လှန်ရေးဆိုသော အပြောင်းအလဲများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

ဂျိမ်းဝပ်သည် ဂလပ်စတီတက္ကသိုလ်တွင် ပစ္စည်းကိရိယာတန်ဆာပလာတို့ကို ပြုလုပ်ပေးရသူအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေရင်း ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်နည်းပညာကို စိတ်ဝင်စားလာခဲ့သည်။ ဆလင်ဒါကို ပြန်လည် အပူပေးခြင်း၊ ထပ်တလဲလဲ အအေးခံခြင်းတို့ဖြင့် ခေတ်ပြိုင်အင်ဂျင်ဒီဇိုင်းများမှာ စွမ်းအင်ကို အလွန်အကျွံ ဖြုန်းတီးသလို ဖြစ်နေသည်ဟု ဂျိမ်းဝပ်က ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းဝပ်သည် အဆင့်မြင့်တင်ထားသော ရေနွေးငွေ့ အင်ဂျင်ဒီဇိုင်းကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ သူဖန်တီးလိုက်သော ရေနွေးငွေ့

တွင် အချိန်ကုန်လေ့ရှိသည်။ ဖခင်၏ဈေးဆိုင်တွင် သူသည် လက်မှုပညာ၊ ကြေးသွန်းပညာ၊ ပစ္စည်းကိရိယာလုပ်ခြင်း အတတ်ပညာ၊ ပုံစံတူ ပြုလုပ်ခြင်း အတတ်ပညာတို့ကို တိုက်ရိုက်ဆည်းပူးခွင့်ရသလို ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ဖခင်၏ အလုပ်ခွင် အတွေ့အကြုံများကို ဂျိမ်းဝပ်သည် ကောင်းစွာမှတ်သားလေ့လာ၍ တတ်မြောက်အောင် ကြိုးစားခဲ့လေသည်။

၁၈ နှစ်သား ဂျိမ်းဝပ်

ဂျိမ်းဝပ်သည် လူပျိုပေါက်အရွယ်တွင် ဘဝ၌ ကြေကွဲစရာနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ အသက် ၁၈ နှစ်အရွယ်တွင် မိခင်ဖြစ်သူ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ဖခင်ဒေးဗစ်ဝပ်သည်လည်း ကျန်းမာရေးမကောင်းတော့ပေ။ ဤသို့သော အနေအထားတွင် သင်္ချာကိုသာ စိတ်ဝင်စားခဲ့သော ဂျိမ်းဝပ်သည် သိပ္ပံပစ္စည်းကိရိယာတို့ကို ဖန်တီးသူအဖြစ် အသက်မွေးရန်

ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဇာတိမြို့ဂရင်းနေ့ကို သူသည် စွန့်ခွာခဲ့လေသည်။ သူသည် ထိုအချိန်က ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း မြို့အဖြစ် ထင်ရှားနေသော ဂလပ်စဂိုကို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ ၁၇၇၅ တွင် သူသည် လန်ဒန်မြို့ကို ရောက်လာခဲ့သည်။ လန်ဒန်တွင် တစ်နှစ်ကြာ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ သူသည် လန်ဒန်မြို့တွင် ပန်းချီနှင့် လက်မှုပညာကို သင်ယူခဲ့သည်။ ရေကြောင်းနှင့် သိပ္ပံပစ္စည်းများကို တီထွင်ရန် သူသည် အဆိုပါပညာရပ်များကို သင်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

လန်ဒန်တွင် နေထိုင်ရသည်မှာ ကျန်းမာရေးနှင့် အဆင်မပြေသဖြင့် ဂျိမ်းဝပ်သည် စကော့တလန်ကို ပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ လန်ဒန်မြို့ကြီးတွင် တစ်နှစ်ခန့် နေထိုင်ခဲ့ပြီးနောက် သူသည် ဂလပ်စဂိုမြို့ကို ပြန်လာခဲ့သည်။ ဂလပ်စဂိုမြို့တွင် သိပ္ပံပစ္စည်းကိရိယာများကို ဖန်တီးသူအဖြစ် လုပ်ကိုင်ရန် စဉ်းစားသည်။ ဂလပ်စဂိုမြို့တွင် ဂျိမ်းဝပ်သည် ဆွေမျိုးတစ်ဦးက မိတ်ဆက်ပေးသဖြင့် ရော်ဘတ်ဒစ်နှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ရော်ဘတ်ဒစ်သည် ဂလပ်စဂိုတက္ကသိုလ်က သိပ္ပံပညာရှင်ဖြစ်သည်။ ရော်ဘတ်ဒစ်သည် ဂျိမ်းဝပ်၏ပစ္စည်းကိရိယာများ လုပ်တတ်သော ပညာကို အထင်ကြီးမိသော်လည်း၊ ဂျိမ်းဝပ်သည် အထူးသင်တန်းတက်ရန် လိုသေးသည်ဟု ပြောသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းဝပ်ကို လန်ဒန်တွင် သင်တန်းများသွားတက်ခိုင်းသည်။ ပညာသင်အဖြစ် သင်တန်းတက်ခွင့်ရရှိရန် ဂျိမ်းဝပ်သည် လန်ဒန်တွင် သီတင်းနှစ်ပတ်နေခဲ့ရသည်။ လန်ဒန်တွင် ဆိုခဲ့သလို တစ်နှစ်ကြာပညာသင်ယူပြီးနောက် သူ့အား လန်ဒန်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သူ ရော်ဘတ်ဒစ်ကို ဂလပ်စဂိုမြို့တွင် တွေ့သည်။

ဂလပ်စဂိုမြို့ကို ပြန်ရောက်လာသော ဂျိမ်းဝပ်အား ရော်ဘတ်ဒစ်က အလုပ်တချို့ရှာပေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းဝပ်သည် ဆိုင်တစ်ဆိုင် ဖွင့်သည်။ အခြားသော လက်မှုပညာသည်များက ဂျိမ်းဝပ်၏အရည်

အချင်းနှင့် တက်ခဲ့ရသော သင်တန်းတို့ကို ဝေဖန်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းဝပ်သည် ဂလပ်စဂိုမြို့တွင် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ လန်ဒန်မြို့တွင် သင်တန်းတက်ခဲ့သည့်တိုင် ဂလပ်စဂို ပြန်ရောက်သော အခါ သူသည် အပြင်လူတစ်ဦး ဖြစ်နေသည်။ သို့တိုင် ဂလပ်စဂို တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခများသည် သူ၏အရည်အသွေးများကို အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ လက်မှုပညာသည်တို့ အစဉ်အလာ လိုက်နာခဲ့သော စည်းကမ်းများကို ဂျိမ်းဝပ်အဖို့ လိုက်နာစရာမလိုဟု ပါမောက္ခများက ပြောကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲမှာပင် ဂျိမ်းဝပ်ကို ဆိုင် ဖွင့်ခွင့်ပေးခဲ့ကြသည်။ ဂျိမ်းဝပ်ကိုလည်း တက္ကသိုလ်အတွက် သင်္ချာပစ္စည်း ဖန်တီးပေးသော လက်မှုပညာသည် ရာထူးအားပေးခဲ့လေသည်။

အခြားသော လက်မှုပညာသည်များနှင့် သူစိမ်းပြင်ပြင်ဖြစ်နေခဲ့ သဖြင့် ဂျိမ်းဝပ်မှာ ဂလပ်စဂိုတက္ကသိုလ်တွင် အလုပ်လုပ်ခွင့်ရသည့်တိုင် အလုပ်အပ်မည့်သူကို ရှာရန် ခက်ခဲနေသည်။ ၁၇၅၇ တွင် နာမည်ကျော် အဒမ်စမစ်အပါအဝင် ရူပဗေဒနှင့် ဓာတုဗေဒပါမောက္ခဂျိုးဆက်ဘလက် တို့ အားပေးခဲ့သော ဂျိမ်းဝပ်မှာ ပြင်ပအပ်ထည်များမရှိသည့်အခါ ဂလပ် စဂိုတက္ကသိုလ်က အသုံးပြုသောသိပ္ပံကိရိယာများကို ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်း သည့်အလုပ်ကိုသာ လုပ်ပေးနေခဲ့ရသည်။ ထောင့်မှန်တိုင်းကိရိယာကို သရုပ်ပြရာတွင်လည်းကောင်း၊ ထုတ်လုပ်ရာတွင်လည်းကောင်း ဂျိမ်းဝပ် သည် အကူအညီပေးနေခဲ့ရသည်။

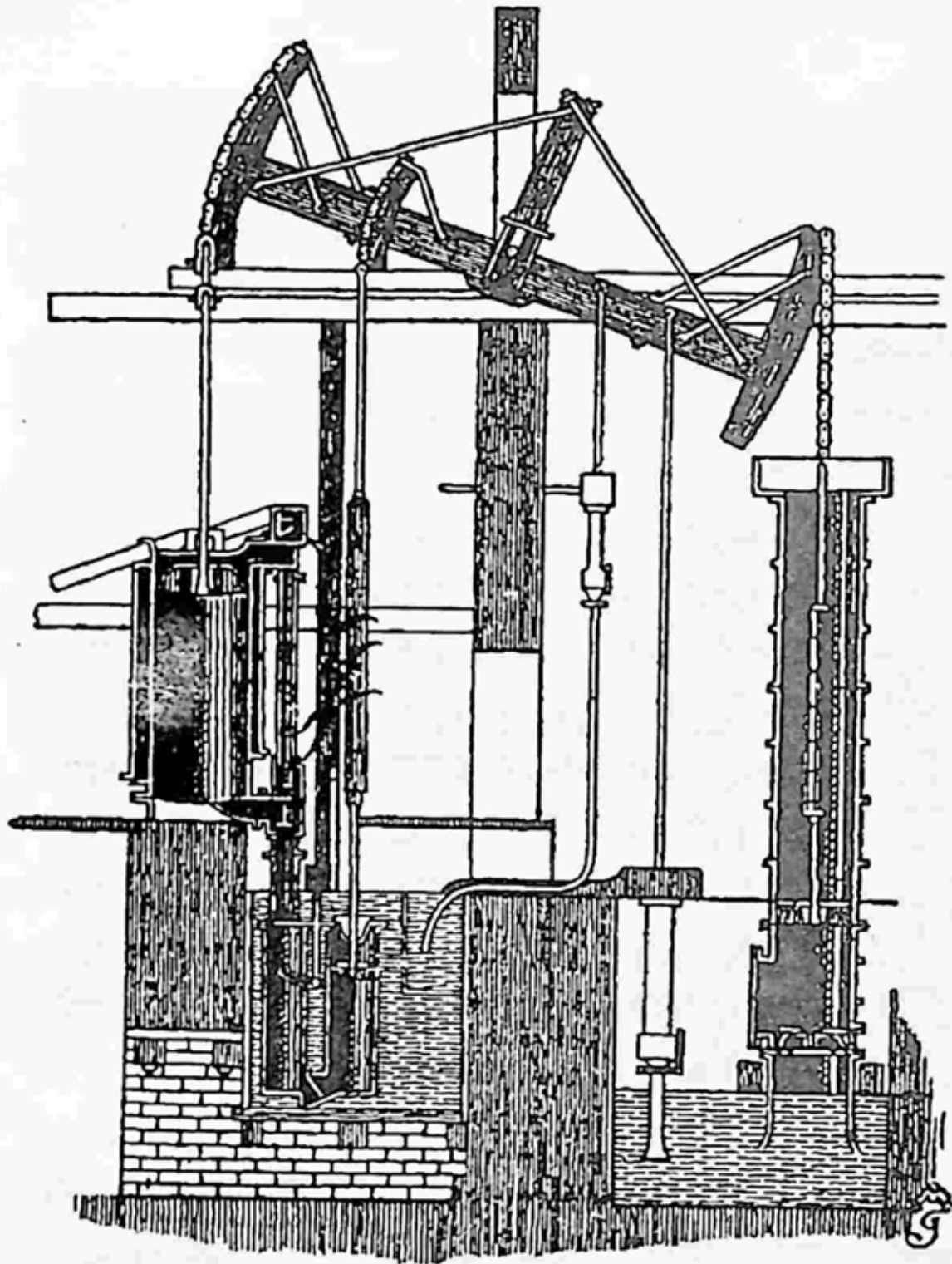
၁၇၅၉ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ဂျိမ်းဝပ်သည် ဂျွန်ခရိတ်ဆိုသူနှင့် အစုအစပ်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ရန် ပြင်ဆင်သည်။ ဂျွန်ခရိတ်သည် ဗိသုကာတစ်ဦး၊ စီးပွားရေးသမားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းဝပ် သည် စီးပွားရေးလုပ်ရန် ဂျွန်ခရိတ်နှင့် ပူးပေါင်းလိုက်သည်။ မကြာခင် သူတို့နှစ်ဦးသည် တူရိယာပစ္စည်းများ၊ ကလေး ကစားစရာများကို ထုတ်

လုပ်ရောင်းချသည်။ ဂျိမ်းဝပ်နှင့် ဂျွန်ခရိတ်တို့၏ အစုစပ်လုပ်ငန်းသည် သက်တမ်း ၆ နှစ်ခန့်ကြာခဲ့ပြီး အလုပ်သမား ၁၆ ဦးဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၇၆၅ ခုနှစ်တွင် ဂျွန်ခရိတ်ကွယ်လွန်သွားရာ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်သော အဲလက်ဂတ်ဒနာဆိုသူက အစုစပ်လုပ်ငန်းကို လွှဲပြောင်းလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းသည် ၂၀ ရာစုအထိ သက်ဆိုးရှည်ခဲ့သည်။

ထိုခေတ်က စကော့တလန်တွင် သတ္တုဖြင့် အလုပ်လုပ်သော Guild of Hammermen ဆိုသော အဖွဲ့ရှိသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် သံ၊ သတ္တုတို့ကို ပုံသွင်းသောအလုပ်ကို လုပ်ကြပြီး သူတို့အဖွဲ့၏ ထောက်ခံမှုကို ရမှသာ စကော့တလန်တွင် လက်မှုပညာသည်အဖြစ် အသက်မွေးနိုင်သည်။ လက်မှုပညာသည် အလုပ်ကို လုပ်ရန် ကြိုးစားသည့်ကာလတွင် ဂျိမ်းဝပ်မှာ သံများ၊ တူများကိုင်၍ သတ္တု၊ ကြေးသွန်းခြင်းအလုပ်ကိုသာ ဦးတည်လုပ်ကိုင်သော Guild of Hammermen အဖွဲ့၏ ပိတ်ပင်ခြင်းခံရသောကြောင့် ပြင်ပလောကတွင် အလုပ်အကိုင်မရှိ ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဂလပ်စဂိုပါမောက္ခများက သူ့ကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းအတွင်းနေရာပေးခဲ့၍ သူသည် အတန်အသင့်အဆင်ပြေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နာမည်ကျော်အရင်းကျမ်းကို ရေးသားသူ အဒမ်စမစ်မှာ အရင်းရှင်စနစ်ကို ရေးသားနေခိုက် ဂျိမ်းဝပ်မှာ အင်ဂျင်ကိုစတင်လုပ်ကိုင်နေပြီဖြစ်သည်။

၁၇၅၈ ဂျိမ်းဝပ်သည် နောက်ပိုင်းတွင် ပါမောက္ခဖြစ်လာမည့်သူ ဂျွန်ရော်ဘင်ဆင်နှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ရော်ဘင်ဆင်သည် သူ့ကို ရေနွေးငွေ့ပညာသင်ပေးသည်။ ဂလပ်စဂိုသည် တက္ကသိုလ်တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ရာ ရေနွေးငွေ့ကို စမ်းသပ်ရန် လိုအပ်သော စက်ပစ္စည်းကိရိယာ အနည်းငယ်မျှသာ ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျိမ်းဝပ်သည် လိုအပ်သော ပစ္စည်းများကို ကိုယ်တိုင်တီထွင်ခဲ့ရသည်။

အခန်း ၃

နျူကိုမန် အင်ဂျင်နှင့် စတင်ထိတွေ့ခြင်း

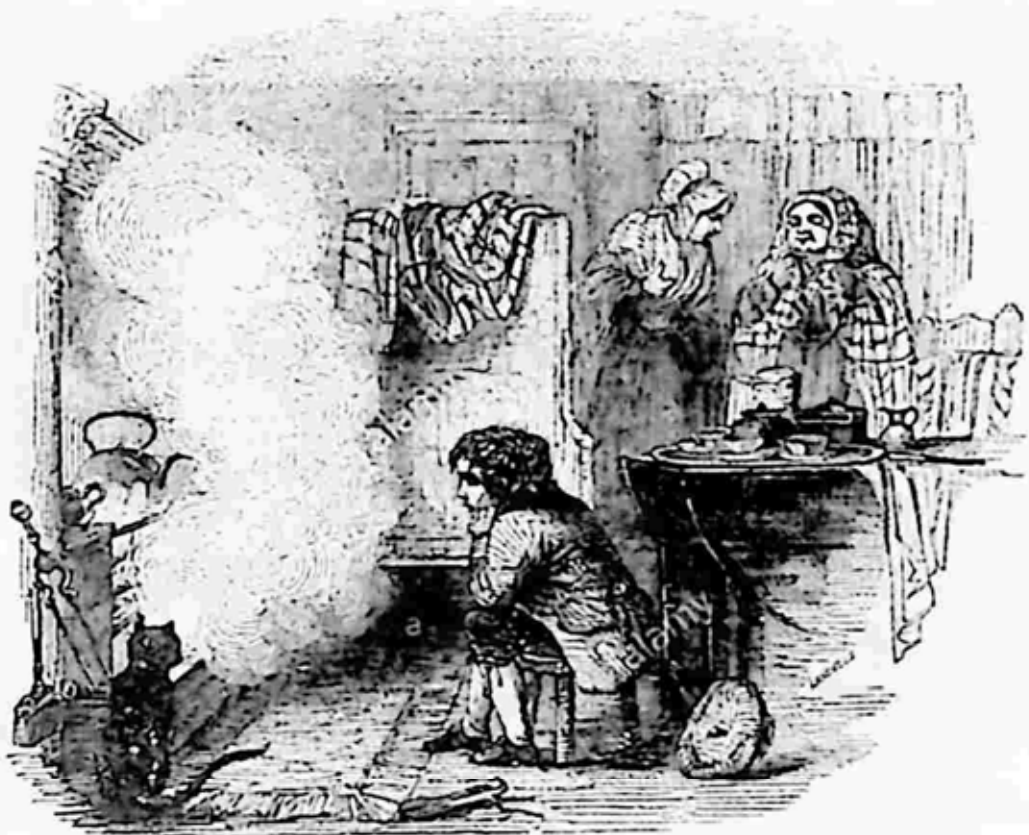
ဂလပ်စကိုတက္ကသိုလ်သည် ၁၇၆၃ တွင် ဂျိမ်းဝပ်အားနျူကိုမန် ရေနှေးငွေ့အင်ဂျင်များကို ပြင်ခိုင်းလေသည်။ အဆိုပါ ရေနှေးငွေ့စွမ်းအင်သုံး အင်ဂျင်မှာ အင်္ဂလိပ်အင်ဂျင်နီယာများဖြစ်သော ဆေဗရီနှင့် နျူကိုမန်တို့က တီထွင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ စက်ယန္တရားနှင့်ဆိုင်သော အလုပ်များကို လုပ်နိုင်ရန် ရေနှေးငွေ့အားကို အသုံးပြုသည့် ပထမဦးဆုံး အင်ဂျင်မှာ နျူကိုမန်အင်ဂျင်ဖြစ်သည်။ နျူကိုမန်အင်ဂျင်များသည် လိုအပ်ချက်များရှိနေပြီး အဆင့်မြင့်တင်ရန် လိုအပ်နေကြောင်း ဂျိမ်းဝပ် နားလည်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ထိုခေတ်က နျူကိုမန်အင်ဂျင်သည် ခေတ်ရှေ့ပြေးလျက်ရှိနေသည်။ သတ္တုတွင်းများထဲက ရေကို စုပ်ထုတ်ရန် နျူကိုမန်အင်ဂျင်စက်ကို အဓိကအသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် နျူကိုမန်အင်ဂျင်သည် ရေစုပ်စက်သက်သက်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ရာစုတစ်ဝက်လောက်ကာလအတွင်းတွင် အင်ဂျင်ဒီဇိုင်းတိုးတက်မှု

အနည်းငယ်ရှိလာခြင်းနှင့်အတူ ဝပ်သည် အကျိုးအမြတ်များပြားမည့် အနေအထားကို မြင်လာသည်။ အင်ဂျင်အကြောင်းရေးထားသော စာများမှာ ပြင်သစ်၊ အီတလီ ဘာသာစကားတို့ဖြင့် ရေးသားသည်က များသောကြောင့် ဂျိမ်းဝပ်သည် ပြင်သစ်နှင့် အီတလီစာကို လေ့လာခဲ့ရသည်။

နျူကိုမန်အင်ဂျင်ကို နောက်ပိုင်းစမ်းသပ်မှုများလုပ်ရာတွင် သူသည် သီအိုရီသစ်တစ်ခုကို တွေ့သည်။ အဆိုပါသီအိုရီမှာ ထိုခေတ်က ခေတ်ရှေ့ပြေးသော သီအိုရီဖြစ်သည်။ ဂျိမ်းဝပ်သည် ရေနွေးငွေ့ထဲက စွမ်းအင်နှင့် အောင်းပူ (Latent heat) တို့ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူသည် ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်၏ စွမ်းအင်ကို ငါးဆအထိ မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ရေနွေးငွေ့ထဲက မထင်မှတ်သော စွမ်းအင်ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက် ဂျိမ်းဝပ်သည် ဒေသခံပါမောက္ခရော်ဘတ်ဘလတ်ဆိုသူနှင့် ဆုံတွေ့မိသည်။ ရော်ဘတ်ဘလတ်သည်လည်း ရေနွေးငွေ့ထဲတွင် “အောင်းပူ” ရှိနေကြောင်း ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သူဖြစ်ပြီး သူသည် ထိုအကြောင်းကို တပည့်များအား သင်ပေးနေသည်မှာ အချိန်ကြာပြီဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အနေအထားတွင် ဂျိမ်းဝပ်နှင့် ရော်ဘတ်ဘလတ်တို့ ပူးပေါင်းမိခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘလတ်သည် ဂျိမ်းဝပ်ကို ပညာလည်း သင်ပေးခဲ့သည့်အပြင် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုကိုပါ လုပ်ပေးခဲ့သည်။

ဂျိမ်းဝပ်နှင့် ရေနွေးအိုးပုံပြင်

ရေနွေးကို ဆူပွက်နေသည်ကို မြင်ရသဖြင့် ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်ကို ဂျိမ်းဝပ်တီထွင်ချင်သည် ဆိုသော နာမည်ကျော်ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် ရှိခဲ့သည်။ ဂျိမ်းဝပ်သည် ပွက်ပွက်ဆူနေသော ရေနွေးအိုးကို ကြည့်နေသည်။ ရေနွေးငွေ့သည် ရေနွေးအိုးအဖုံးကို မြောက်တက်သွားစေခဲ့သည်။ မကြာ

ခဏ ယင်းသို့ ဖြစ်နေခြင်းကို ကြည့်နေရင်း ဂျိမ်းဝပ်သည် ရေနွေးငွေ့၏ ပါဝါကို သတိထားမိခဲ့သည်။ အဆိုပါဇာတ်လမ်းမှာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေသည်။ တချို့က ဂျိမ်းဝပ်သည် ငယ်ရွယ်စဉ် ရေနွေးငွေ့၏ပါဝါကို တွေ့သည်ဟု ပြောကြသည်။ တချို့က သူ့အသက်ကြီးမှ ရေနွေးငွေ့အကြောင်းကို တွေ့ခြင်းဟု ဆိုသည်။ အဆိုပါရေနွေးအိုးမှာ သူ့အမေ၏ ရေနွေးအိုးဖြစ်၍ တချို့ကတော့ သူ့အဒေါ်၏ရေနွေးအိုးဖြစ်သည်ဟု ပြောကြပြန်သည်။ သေချာသည့်အချက်မှာ ဂျိမ်းဝပ်သည် ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်ကို အမှန်တကယ်တီထွင်ခြင်းမဟုတ်ဆိုတာပဲ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရှိနေပြီးသား နျူကိုမန်ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်ကို စွမ်းဆောင်ရည်တက်လာအောင် ဂျိမ်းဝပ်က မွမ်းမံလိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ပြောနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ မှန်ပါသည်။ ဂျိမ်းဝပ်သည် နျူကိုမန်အင်ဂျင်တွင် သီးခြား အရည်